

Informacje podstawowe

Nazwa przedmiotu	Kultura i historia Bliskiego Wschodu czasów Starego Testamentu
Prowadzący	Ks prof. ucz. dr hab. Waldemar Linke
Wydział	Wydział Teologiczny
Kierunek	Specjalistyczne Studia Teologiczne
Poziom studiów	studia drugiego stopnia (magisterskie)
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne / hybrydowe
Moduł specjalnościowy	Teologia biblijna z patrystyczna
Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się	nauki teologiczne
Obowiązuje od roku akademickiego	2025/2026
Rok studiów	1 oraz 2
Semestr	1 oraz 3
Język wykładowy	polski
Status przedmiotu (<i>obowiązkowy, do wyboru</i>)	do wyboru
Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się (<i>symbole</i>)	Dla pierwszego roku: STL_W01; STL_W02; STL_W03; STL_U02; STL_U03; STL_K01; STL_K04; STL_K05; STL_K08 Dla drugiego roku: STL_W02; STL_W03; STL_U02; STL_U03; STL_K04; STL_K05
Rodzaj zajęć (<i>wybór z listy*</i>)	Wykład kierunkowy
Liczba godzin	30
Liczba ECTS	Pierwszy rok: 4 Drugi rok: 3
Wymagania wstępne	Znajomość całości Starego Testamentu
Opis i cele przedmiotu	Celem wykładu jest zapoznanie studentów ze środowiskiem historyczno-kulturowym, w którym kształtował się Stary Testament. W tym celu studentom przedstawione zostanie społeczne rozumienie kultury oraz jej historyczna dynamika. Szerokie tło bogatych kultur od Egiptu, przez Bliski Wschód po Mezopotamię ma być pomocą w rozumieniu historii i procesów społecznych zachodzącej we wspólnocie religijnej wyznawców jahwizmu i judaizmu oraz w formacjach politycznych, w które się organizowała. Zostanie też uwzględniony wpływ kultury greckiej na obszar Palestyny.

Treści programowe

Temat/blok zajęć:	Liczba godzin
1. Kultura w historii i naukach społecznych	2
2. Kultury Bliskiego Wschodu (Egipt, Mezopotamia, Syria)	6
3. Kultura przedizraelska Kanaanu	2
4. Izrael przedpaństwowy	2
5. Początki państwowości Izraela	4
6. Dwupaństwowość (Juda i Efraim) a wspólnota etniczna i religijna	4
7. Upadek form państwowych	4
8. Autonomia religijna Judy	3
9. Próba odbudowy państwowości w okresie machabejskim	2
10. Czasy zależności od Rzymu	1
Łącznie godzin:	30

Opis przedmiotowych efektów uczenia się i sposoby ich weryfikacji

Kategoria efektu (W, U, K)	<u>Kierunkowe</u> efekty uczenia się (co ogólnie <i>absolwent po tych studiach</i> będzie wiedział i umiał)	Opis <u>przedmiotowych</u> efektów uczenia się (wyłącznie czasownikami operacyjnymi - czynności, które da się zweryfikować, mierzalne; w nawiasie należy podać numery tematów zajęć, które realizują dany efekt) (co konkretnie <i>student po tym przedmiocie</i> będzie wiedział i umiał)	Sposoby <u>weryfikacji</u> efektów uczenia się (np.: kolokwium pisemne, egzamin ustny, egzamin pisemny, sprawozdanie, prezentacja na zajęciach, raport, projekt indywidualny, grupowy...)
I rok			
STL_W01	ma pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej teologii, w szczególności w zakresie studiowanej specjalności teologicznej; jest w stanie rozwijać tę wiedzę i twórczo stosować ją w działalności edukacyjnej i środowiskowej	student potrafi odróżnić historyczny, socjologiczny i teologiczny typ badania i argumentacji i umie prowadzić analizę tekstów źródłowych i opracowań stosowną do ich charakteru.	Praca na koniec semestru.
STL_W02	zna zaawansowaną terminologię biblijną i teologiczną oraz jej korzenie grecko-łacińskie	student umie rozpoznać specyfikę kultur spoza klasycznego (grecko-łacińskiego) kręgu (egipska, mezopotamskie, bliskowschodnie) oraz wie, jaki jest wkład kultur wschodnich w tworzenie się kultury klasyczne.	Praca na koniec semestru.
STL_W03	ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę, obejmującą teorie i metody studiowanej specjalizacji teologicznej	student zna historię biblijnego Izraela oraz formacji etnicznych i politycznych, które wpływały na jego dzieje.	Praca na koniec semestru.
STL_U02	posiada zaawansowane umiejętności badawcze w zakresie analizy tekstów biblijnych i teologicznych, umiejętność wykorzystania metod i narzędzi badawczych służących do ich właściwej interpretacji;	student zna metody historyczne i socjologiczne w stopniu pozwalającym na uwzględnienie ich możliwości i ograniczeń oraz ich użyteczność w badaniach teologicznych.	Praca na koniec semestru.

STL_U03	posiada umiejętność interpretowania źródeł istotnych dla badań biblijnych i teologicznych, z wykorzystaniem tekstów obcojęzycznych	student potrafi odczytywać teksty biblijne i teksty kultury oraz korzystać z literatury obcojęzycznej (edycje tekstów starożytnych, opracowania).	Praca na koniec semestru.
STL_K01	ma krytyczną świadomość poziomu własnej dojrzałości osobowej, nabytej wiedzy i umiejętności	student zna różnorodność kulturową Bliskiego Wschodu i obszarów powiązanych (Egipt, Mezopotamia), przez co potrafi traktować własny punkt widzenia i własną mentalność jako powiązaną z ograniczoną i określoną perspektywą.	Praca na koniec semestru.
STL_K04	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania i potrafi przewidywać wielokierunkowe skutki swojej działalności	student zna przykłady i prawidłowości związane ze związkami przyczynowo-skutkowymi w dziejach, przez co potrafi lepiej przewidywać konsekwencje własnych działań i procesów, w których uczestniczy.	Praca na koniec semestru.
STL_K05	ma świadomość złożoności rzeczywistości i rozumie potrzebę interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywanych problemów	student zna różnorodność form życia społecznego, kulturowego i religijnego w starożytności, umie interpretować pluralistyczną rzeczywistość i potrafi uczestniczyć w rozwiązywaniu problemów związanych z tą różnorodnością.	Praca na koniec semestru.
STL_K08	uczestniczy w życiu kulturalnym i interesuje się aktualnymi wydarzeniami kulturalnymi; aktywnie korzysta z nowych technologii w nauce	student umie dostrzegać znaczenie historii starożytnej w kształtowaniu się rzeczywistości regionalnej (Bliski Wschód, Afryka Północna, Irak, Iran) dziś.	Praca na koniec semestru.
II rok			
STL_W02	zna podstawową terminologię biblijną i teologiczną oraz jej korzenie grecko-łacińskie	student umie rozpoznać specyfikę kultur spoza klasycznego (grecko-łacińskiego) kręgu (egipska, mezopotamskie, bliskowschodnie) oraz wie, jaki jest wkład kultur wschodnich w tworzenie się kultury klasyczne.	Praca na koniec semestru.
STL_W03	ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę, obejmującą teorie i metody studiowanej specjalizacji teologicznej	student zna historię biblijnego Izraela oraz formacji etnicznych i politycznych, które wpływały na jego dzieje.	Praca na koniec semestru.
STL_U02	posiada podstawowe umiejętności badawcze w zakresie analizy tekstów biblijnych i teologicznych, umiejętność	student zna metody historyczne i socjologiczne w stopniu pozwalającym na uwzględnienie ich możliwości i	Praca na koniec semestru.

	wykorzystania (w ogólnym zakresie) metod i narzędzi badawczych służących do ich właściwej interpretacji	ograniczeń oraz ich użyteczność w badaniach teologicznych.	
STL_U03	posiada umiejętność interpretowania podstawowych źródeł istotnych dla badań biblijnych i teologicznych, z wykorzystaniem tekstów obcojęzycznych	student potrafi odczytywać teksty biblijne i teksty kultury oraz korzystać z literatury obcojęzycznej (edycje tekstów starożytnych, opracowania).	Praca na koniec semestru.
STL_K04	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania i potrafi przewidywać wielokierunkowe skutki swojej działalności	student zna przykłady i prawidłowości związane ze związkami przyczynowo-skutkowymi w dziejach, przez co potrafi lepiej przewidywać konsekwencje własnych działań i procesów, w których uczestniczy.	Praca na koniec semestru.
STL_K05	ma świadomość złożoności rzeczywistości i rozumie potrzebę interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywanych problemów	student zna różnorodność form życia społecznego, kulturowego i religijnego w starożytności, umie interpretować pluralistyczną rzeczywistość i potrafi uczestniczyć w rozwiązywaniu problemów związanych z tą różnorodnością.	Praca na koniec semestru.

Metody dydaktyczne

(dostosowane do przedmiotowych efektów uczenia się)

	Wykład przekazujący podstawową wiedzę o kulcie maryjnym i jego ośrodkach.	
	Studium materiałów źródłowych (dokumenty kościelne dotyczące kultu maryjnego).	
	Dyskusja w czasie zajęć i konsultacji.	

Opis nakładu pracy studenta w ECTS

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin	Razem liczba godzin / ECTS
bezpośredni	udział w zajęciach	30	2
	udział w zaliczeniach poza zajęciami		
	udział w konsultacjach		
praca własna	przygotowanie do zajęć (czytanie, praca pisemna, tłumaczenie, ...)	15	2
	przygotowanie do zaliczenia (np. czytanie, prezentacja, projekt, ...)	15	

Kryteria oceny końcowej

(Opis składowych oceny końcowej zajęć, rozkład procentowy lub punktowy, informacja o dopuszczalnej liczbie nieobecności, inne kryteria)

Na ocenę końcową składają się:

- 70% - praca zaliczeniowa
- 30% - aktywny udział w dyskusji i w zajęciach; nie więcej niż 20% nieobecności nieusprawiedliwionych.

Kryteria oceny pracy zaliczeniowej na koniec semestru:

Ocena bardzo dobra (5): student biegle posługuje się terminologią związaną z kulturami Bliskiego Wschodu, zna bardzo dobrze historię tego obszaru, potrafi kreatywnie operować posiadaną wiedzą w prezentacji zagadnień historycznych i aktualnych tej części świata.

Ocena dobra (4): student poprawnie posługuje się terminologią związaną z kulturami Bliskiego Wschodu, zna dobrze historię tego obszaru, potrafi operować posiadaną wiedzą w prezentacji zagadnień historycznych i aktualnych tej części świata.

Ocena dostateczna (3): student zna podstawowe terminy związane z kulturami Bliskiego Wschodu, zna historię tego obszaru w stopniu dostatecznym, potrafi operować odtwórczo posiadaną wiedzą w prezentacji zagadnień historycznych i aktualnych tej części świata.

Ocena niedostateczna (2): student nie zna nawet podstawowych terminów związanych z kulturami Bliskiego Wschodu, nie zna historii tego obszaru w stopniu dostatecznym, nie potrafi nawet odtwórczo operować posiadaną wiedzą w prezentacji zagadnień historycznych i aktualnych tej części świata.

Literatura obowiązkowa

	Hershel Shanks (red.), <i>Starożytny Izrael</i> . Od Abrahama do zburzenia Świątyni Jerozolimskiej przez Rzymian, tłum. W. Chrostowski, Warszawa: VOCATIO 2007.
	Łukasz Niesiołowski-Spanò, Krystyna Stebnicka, <i>Historia Żydów w starożytności</i> . Od Thotmesa do Mahometa, Warszawa: PWN 2020

Literatura uzupełniająca

	Julian Warzecha, <i>Historia dawnego Izraela</i> , Warszawa: Wydawnictwo UKSW 2005.
	Mario Liverani, <i>Nie tylko Biblia</i> . Historia starożytnego Izraela, Warszawa WUW 2010.
	Bil T. Arnold, Brent A. Straw (red.), <i>Sąsiedzi starożytnego Izraela</i> , red. W. Chrostowski, Warszawa: VOCATIO 2021.

* lista rodzajów zajęć

- ☐ ćwiczenia (audytoryjne, translatoryjne, terenowe, warsztatowe, projektowe)
- ☐ ćwiczenia laboratoryjne, komputerowe
- ☐ lektorat języka obcego nowożytnego/starożytnego
- ☐ wykład kierunkowy
- ☒ wykład monograficzny lub konwersatorium monograficzne
- ☐ seminarium dyplomowe
(sem. magisterskie, licencjackie lub inżynierskie, na którym student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową, wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)
- ☐ pracownia dyplomowa (programistyczna, chemiczna, fizyczna, biologiczna, inżynierska)
(zajęcia laboratoryjne, na których student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)